

TÜRKİYE’DE ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI: GÖZDEN GEÇİRME ÇALIŞMASI**Child sexual abuse in Turkey: a review study****Şeref Şimşek* Cem Uysal** Salih Gençoğlan*** Yasin Bez********Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri AD****Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD*****Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri AD******Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri AD***Özet****Giriş**

Cinsel istismar, tüm dünyada önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Ülkemizde de son yıllarda bu konu ile ilgili yapılan çalışmaların sayısı artmaktadır. Bu çalışmada; Türkiye’nin farklı bölgelerinde cinsel istismar mağdurları üzerinde yapılmış olan, olguların sosyodemografik ve istismara ait özelliklerini içeren araştırma yazılarının gözden geçirilmesi ve güncel bilgilerin ortaya konması amaçlanmıştır.

Yöntem

Türkiye’de son 10 yılda, cinsel istismar üzerine yapılmış çalışmalar ‘istismar’, ‘cinsel istismar’ anahtar kelimeleri ile Pubmed, Google Akademik, Scoopmed, Türk Psikiyatri Dizini, Türkiye Atif Dizini ve Medline arama motorları kullanılarak taranmıştır. Çalışmamıza polikliniğe başvuran adli olguların dökümünü yapan 20 çalışma alınmıştır.

Bulgular

Çalışmaların geneline baktığımızda olguların %50’den fazlası 12-18 yaş aralığındaydı. Ülkemizdeki çalışmalarda kız/erkek oranı en düşük 1,3, en yüksek 6,6 idi. Parçalanmış aile oranı toplum ortalamasına göre daha yüksekti. Cinsel istismar mağdurları istismarın türü yönünden incelendiğinde penetrasyona (oral, anal, vaginal) maruziyet oranı oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir. İstismarcıya olan yakınlık açısından değerlendirildiğinde batı ülkelerine benzer oranlar saptanmıştır.

Sonuç

Bu çalışmalarda genel olarak kayıtların yetersiz tutulduğu saptanmıştır. Aynı zamanda kullanılan tanımlamalarda da farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Ülkemizde 3 yaş altı mağdur olmaması ve batı ülkelerine göre penetrasyon maruziyet oranının yüksek olması dikkat çekmiştir. Bu gözden geçirme çalışmasından elde edilen bilgiler ışığında bazı önerilerin yapılması uygun görülmüştür.

Anahtar kelimeler: istismar, cinsel istismar, kötü muamele, kurban, adli vaka, Türkiye

Geliş Tarihi / Received: 12.05.2013,

Kabul Tarihi / Accepted: 22.06.2013

Abstract**Objective**

Sexual abuse continues to be a major problem in the world. In our country the numbers of these types of studies are increasing in recent years. In this study our aim is to review literature which concerns with sociodemographic characteristics of sexual abuse victims and types of sexual abuse.

Methods

The studies on sexual abuse conducted within the last 10 years in Turkey were scanned using the keywords ‘abuse’ and ‘sexual abuse’ through the Pubmed, Google Academic, Scoopmed, Turkish Psychiatry Index, Turkish Citation Index, and the Medline search engines. Twenty studies focussing on the criminal cases referred to our clinic were included in our study and data obtained through the retrospective scan of the abuse victims’ records in various regions of our country were analysed.

Results

When we looked at the cases in general, the victim was between 12 and 18 years of age in more than 50% of the cases. In the studies from our country, the female/male ratio was 1.3 at the lowest and 6.6 at the highest. The ratio of broken families observed in the studies conducted in our country varied between 14.5% and 28.6%. This result was over the average rate in the general society. When the victims of sexual abuse were evaluated in terms of the type of abuse, the ratio of (oral, anal, or vaginal) penetration was observed to be rather high. The analysis in terms of the relationship with the abuser resulted in similar rates to the western countries.

Conclusion

These studies also show that the records are generally far from complete. Also, a lack of standardisation was observed in terms of the definitions used. The observation that none of the victims were below the age of 3 and the rate of penetration in our country was higher in comparison to the western countries were points worth considering. In the light of the information obtained from this review study, certain recommendations are deemed to be necessary.

Keywords: abuse, sexual abuse, maltreatment, victim, legal case, Turkey

Giriş

Türkiye’de cinsel istismar üzerine yapılan çalışmaların sayısı geç de olsa son yıllarda artmaktadır. Konunun ‘travmatik’ doğasından dolayı hekimler ilgisiz kalmaktadırlar. Çalışmaların çoğunluğunu polikliniğe başvuran adli olguların verilerinin geriye dönük taranmasıyla elde edildiği görülmektedir. Yaygınlık ve ileriye dönük çalışmaların sayısı yok denecek kadar azdır.

Cinsel istismar tüm dünya ülkelerinin en güncel sorunlarından biridir. Türkiye’de hemen hemen her gün yazılı ve görsel medyada bu konuda haberler çıkmaktadır. Bu durum konunun toplum genelinde farkındalığı arttırmakla birlikte yanlış bilgilerin yayılmasına da neden olabilmektedir. Bu sebeple Türkiye’deki olguların özelliklerini, bölgeler arasında ve Dünyanın diğer ülkeleriyle karşılaştırmak önem arz etmektedir.

Cinsel istismar kızlarda daha fazla oranda görülmektedir ve görülme sıklığı yaşla birlikte artmaktadır. Erkek çocuklar kızlara göre daha erken yaşta istismara maruz kalmaktadırlar. Bu çocukların eğitim düzeyleri daha düşük, okulu bırakma oranları ise daha yüksek saptanmıştır. Cinsel istismar aile içi çatışmanın fazla olduğu, ayrılık, boşanma ve anne babanın birinin kaybedilmesi gibi parçalanmış ailelerde daha sık gözlenmektedir. İstismarcı sıklıkla çocuğun daha önceden bildiği, tanıdığı kişilerdir. Mağdurlarda birden fazla risk faktörü mevcuttur.

Bu gözden geçirme çalışması ile Türkiye’nin farklı bölgelerinde cinsel istismar alanında yapılmış çalışmaların bir bütün olarak değerlendirilmesi, farklılıkların vurgulanması ve metodolojik sorunların gözler önüne serilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Türkiye’de son 10 yılda, cinsel istismar üzerine yapılmış çalışmalar ‘istismar’, ‘cinsel istismar’ anahtar kelimeleri ile Pubmed, Google Akademik, Scoopmed, Türk Psikiyatri Dizini, Türkiye Atıf Dizini ve Medline arama motorları kullanılarak taranmıştır. Çalışmamıza polikliniğe başvuran adli olguların dökümünü yapan 20 çalışma alındı. Bu çalışmaların 12’si polikliniğe başvuran cinsel istismar olguları, 5’i tüm adli olguları, 2’si çocuk koruma birimine başvuran olguları ve 1’i ise cinsel istismar mağdurlarının klinik özelliklerini ve intihar girişimi için risk faktörlerini araştıran çalışmalardan oluşmaktadır. Mağdurun yaşı, eğitim yılı, cinsiyeti, yaşadığı yer ve aile yapısı, istismara ait özelliklerden penetrasyon olup olmadığı ve istismarcıya olan yakınlık bilgileri kaydedildi. Çalışmalar tablo 1’de özetlendi.

Tablo 1: Çalışmalara ait sosyodemografik ve istismara ait veriler

	Çengel- Kültürve ark. (n=42)	Demirci ve ark. (n=275)	Şahin ve ark. (n=64)	Kahalı ve ark. (n=101)	Göker ve ark. (n=62)	Öztop ve Özcan (n=127)	Kurdoğlu ve ark. (n=52)	Gökten E.S. (n=43)	Köse ve ark. (n=73)	Koç ve ark. (n=44)	
Bölge	Ankara	Konya	Ankara	Adana	Trabzon	Kayseri- Malatya	Van	Konya	İzmir ?	İzmir	
Yaş aralığı	-	4-18	-	4-17	4-16	4-17	4-14	-	4-18	-	
Yaşort±ss	11,8±4,0	14,05±3,0	10,8±4,2	9,6±3,5	10,8±3,1	11,4±4	-	-	-	-	
Yaş	Kız ort±ss	-	-	-	-	-	-	-	12,7±3,5	-	
	Erkek ort±ss	-	-	-	-	-	-	-	10,2±3,0	-	
Yaş	4-11 yaş	-	50 (%18,2)	-	72 (%71,3)	35 (%56,5)	-	-	11 (%25,6)	-	
	12-17 yaş	-	225 (%81,8)	-	29 (%28,7)	27 (%43,5)	-	-	32 (%74,4)	-	
Cinsiyet	Kız	-	214 (%77,8)	38 (%59,3)	57 (%56,4)	43 (%69,4)	89 (%70)	42 (%80,77)	37 (%86)	45 (%66,2)	25 (%56,8)
	Erkek	-	61 (%22,2)	26 (%40,7)	44 (%43,6)	19 (%30,6)	38 (%30)	10 (%19,23)	6 (%14)	28 (%33,8)	19 (%43,2)
Aile	Berber	-	-	-	80 (%79,1)	53 (%85,5)	-	-	33 (%76,7)	-	-
	Ayrı	-	-	-	21 (%20,9)	9 (%14,5)	-	-	10 (%23,3)	(%23,1)?	-
Penetrasyon	Yok	29 (%69)	207 (%75,3)	-	52 (%51,5)	-	73 (%56,7)	29 (%55,77)	31 (%72,1)	-	33 (%75)
	Var	13 (%31)	68 (%24,7)	-	49 (%48,5)	-	54 (%43,3)	23 (%44,23)	12 (%27,9)	-	11 (%25)
	Aile içi	18 (%42,8)	11 (%4)	12 (%18,7)	13 (%13,2)	6 (%9,7)	7 (%9,4)	-	2 (%4,6)	9 (%12,33)	-
İstismarcıya olan yakınlık	Aile dışı tandık	22 (%52,3)	202 (%73,5)	34 (%53,1)	54 (%53,1)	-	-	-	-	-	-
	Yabancı	2 (%4,9)	62 (%22,5)	18 (%28,2)	34 (%33,7)	-	-	-	-	-	-

	Erdoğan ve ark. (n=182)	Yıldırım ve ark. (n=96)	Gökçen ve ark. (n=120)	Uğur ve ark. (n=144)	Soylu ve ark. (n=234)	Ayaz ve ark. (n=89)	Çöpür ve ark. (n=135)	Aktepe ve ark. (n=80)	İmren ve ark. (n=157)	Bilginer ve ark. (n=104)	
Bölge	Zonguldak, Elazığ, Adana, Bursa	Tokat	Konya	Ankara	Gaziantep	Sakarya	İstanbul	Isparta	İstanbul	Trabzon	
Yaş aralığı	3-18	5-18	-	3-18	3-18	-	3-18	4-17	3-17	-	
Yaşort±ss	12,7±3,4	-	-	12,6±3,4	12,6±2,9	-	11,3±3,2	12,1±3,5	-	-	
Yaş	Kız ort±ss	-	-	-	13±2,7	-	-	-	13,5±2,7	11,1±3,3	
	Erkek ort±ss	-	-	-	11±2,8	-	-	-	9,7±3,4	9,6±2,8	
Yaş	4-11 yaş	58 (%38)	-	-	-	-	-	36 (%45)	-	(%71,3)	
	12-17 yaş	124 (%62)	-	-	-	-	-	44 (%55)	-	(%28,7)	
Cinsiyet	Kız	130 (%71,6)	80 (%83,3)	95 (%79,2)	109 (%75,7)	181 (%77,4)	77 (%86,5)	109 (%80,7)	63 (%78,7)	131 (%83,4)	82 (%78,8)
	Erkek	52 (%28,4)	16 (%16,7)	25 (%20,8)	35 (%24,3)	53 (%22,6)	12 (%13,5)	26 (%19,3)	17 (%21,3)	26 (%16,6)	22 (%21,2)
Aile	Berber	-	-	-	102 (%70,8)	167 (%71,4)	-	-	-	-	87 (%83,6)
	Ayrı	-	-	-	40 (%27,7)	67 (%28,6)	-	-	-	-	10 (%16,4)
Penetrasyon	Yok	-	46 (%47,9)	-	-	145 (%62)	-	79 (%58,5)	42 (%52,5)	94 (%60)	67 (%64,2)
	Var	-	50 (%52,1)	-	-	89 (%38)	-	56 (%41,5)	38 (%47,5)	63 (%40)	37 (%35,8)
İstismarcıya olan yakınlık	Aile içi	(%13,2)	4 (%4,2)	-	14 (%9,7)	34 (%14,5)	-	15 (%11,8)	6 (%7,5)	18 (%11,4)	15 (%14,4)
	Aile dışı tanıdık	(%64,8)	57 (%59,3)	-	66 (%45,8)	138 (%59)	-	93 (%68,2)	61 (%76,3)	76 (%48,5)	70 (%67,3)
	Yabancı	(%22)	35 (%36,5)	-	35 (%24,3)	62 (%26,5)	-	27 (%20)	13 (%16,2)	63 (%40,1)	19 (%18,3)

Cinsel istismar için risk faktörleri

Cinsel istismar bütün sosyoekonomik, kültürel ve etnik gruplarda meydana gelebilir. Bununla beraber bazı risk faktörleri bulunmaktadır.

Yaş

Çalışmamıza dahil ettiğimiz araştırmalarda olgular 3 ile 18 yaş aralığındaydı. 0 ile 3 yaş arası olgunun olmaması dikkat çekiciydi. Olguların yaş ortalamaları 9,6±3,5 ile 14,05±3,0 aralığındaydı(1,2). Yaş kategorizasyonu yaptığımızda olguların 3-11 yaş aralığında bulunma oranı en düşük %18,2, en yüksek %71,3'dü(1,3). Çalışmaların geneline baktığımızda olgular

%50'den fazlası 12-18 yaş aralığındaydı. Cinsel istismar görülme sıklığı yaşla birlikte artmaktadır(4,5). ABD'de yapılan çalışmada, mağdurların yaklaşık olarak %10'u 0-3 yaş aralığında, %28,4'ü 4-7 yaş aralığında, %25,5'i 8-11 yaş aralığında ve %35,9'u ise 12-18 yaş aralığında bulunmaktadır(6,7). Görüldüğü üzere ülkemizde çocuklar gelişmiş ülkelere göre ya daha geç yaşta istismara uğruyorlar ya da küçük çocuklara yapılan istismarlar daha az açığa çıkıyor.

Cinsiyet

Ülkemizdeki çalışmalarda kız/erkek oranı en düşük 1.3, en yüksek 6.6 idi (1,8). ABD (Amerika Birleşik Devletleri) ve Kanada'da yapılan çalışmalarda kızların erkeklere göre 2,5-3 kat daha fazla oranda istismara maruz kaldıkları gösterilmiştir(9,10). Gerçekte erkek istismar oranlarının daha yüksek olduğu ancak çeşitli nedenlerle daha az açığa çıktığına inanılmaktadır(11). Erkekler istismarın açığa çıkmasına daha isteksiz olabilirler ve bu kişiler madde bağımlılığı tedavisinde veya adli vaka olarak karşımıza çıkabilir(12). Dört çalışmada kız ve erkeklerin yaş ortalamaları ayrı ayrı verilmiş, kızların yaş ortalamasının erkeklerden yüksek olduğu saptanmıştır. 7-11 yaşları arasındaki erkeklerin sokakta daha fazla zaman geçirmeleri istismar için ulaşılabilirliği artırıyor olabileceği, kızların ise, ergen yaş grubunda olmalarının hedef olmaları için risk oluşturabileceği düşünülmüştür(13). Eğitim özellikleri Mağdurların eğitim düzeyini inceleyen çalışmalarda istismara uğradıkları dönemde okula gitmeme oranının yüksek olduğu ve bu durumun istismarın oluşumu için bir risk faktörü olduğu görülmüştür(3,14-17). Batı ülkelerinde de benzer şekilde okula gitmemenin cinsel istismar için risk oluşturduğu belirtilmektedir(18,19).

Aile yapısı

Cinsel istismar parçalanmış aile, boşanma, ayrılık durumlarında belirgin olarak daha sık görülmektedir. Çocuğun kendini sahipsiz, terk edilmiş hissetmesi, güvenilebilecek bir kişi araması istismara açık hale getirmektedir. Bir veya iki ebeveynin olmayışı, üvey babanın varlığı, çeşitli nedenlerden dolayı anne babanın uzun süreli yokluğu da istismar olasılığını arttırmaktadır(4,12,20,21). Ülkemizde yapılan çalışmalarda parçalanmış aile (boşanma, vefat vb nedenlerden dolayı anne babanın beraber olmaması) oranı %14,5 ile %28,6 arasında değişmektedir(15,22). Çalışmaların çoğunda aile yapısı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Annenin eğitim düzeyi

Annenin eğitim düzeyi hem cinsel istismar için bir risk faktörüdür, hem de istismar sonrası ruhsal etkilenmede önemlidir(12,23,24). Bahalı ve ark. yaptığı çalışmada annelerin %31,3'ü, babaların ise %12,8'i okuma yazma bilmiyordu(1). Bir başka çalışmada annelerin %70,8'i, babaların ise %69,9'u 5-8 yıllık eğitim periyodunda yer almakta idi(25).

İstismara ait özellikler

İstismar türü

Çalışmalarda cinsel istismar türlerinin tanımlanmasında farklılıklar bulunmaktadır. Dokunma, okşama, öpme, teşhircilik, cinsel içerikli sözler söyleme, penetrasyon teşebbüsü ve penetrasyonen sık kullanılan tanımlardır. Çalışmalar arasında oranlar arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Göker ve ark. yaptığı bir çalışmada en sık maruz kalınan istismar türü %46,8 oranında elleme iken Bahalı ve ark yaptığı çalışmada ise %68,3 oranında penetrasyondur. Bu sebeple istismar türü penetrasyon varlığına göre gruplandırıldı (1,22).Cinsel istismar mağdurları istismarın türü yönünden incelendiğinde penetrasyona (oral, anal, vaginal) maruziyet oranı oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda penetrasyonamaruziyet oranı %24,7 ile %52,1 arasında değişmektedir(2,26). Yurt dışında yapılan çalışmalarda cinsel istismar kurbanlarında penetrasyonamaruziyet oranı %0,8 ile %31,9 arasında değişmektedir(27,28). Görüldüğü üzere Türkiye'de penetrasyon oranı belirgin derecede yüksektir. Bu sonuçta ülkemizdeki mağdurların basit nitelikteki istismar olaylarını adli kurumlara bildirmemesinden kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca çalışmalarda istismar türünün tanımlanmasında farklılık olduğu saptanmıştır. Bazı çalışmalar penetrasyon teşebbüsü tanımını kullanırken diğer bazı çalışmalar interfemoral ilişki tanımını kullanmıştır. Bu durum çalışmalar arasında karşılaştırma yapma olanağını ortadan kaldırmaktadır.

İstismarcıya olan yakınlık

Ülkemizde yapılan çalışmalarda mağdurların %59,9 ile %95,1'i istismarcıyı önceden tanıyordu(29,30). Encest oranları ise %4 ile %42,8 arasında değişiyordu(2,29). İstismarcılar çoğunlukla mağdurun tanıdığı kişilerdir. Aile içi istismar olgularında en sık rastlanan suçlu babadır. Ancak üvey babalar da istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Üvey babanın olması cinsel istismar için riski arttıran bir faktördür ve üvey baba ile olan cinsel istismarın daha ciddi olma olasılığı yüksektir(31-33).

Asılsız bildirimler

Cinsel istismar bildirimlerini belli bir oranda asılsız bildirimler oluşturmaktadır. Trocme ve Bala'nın yaptığı bir çalışmada, başvuruların %4'ünün kasıtlı olarak asılsız bildirim olduğu saptanmıştır (34). Karanfil ve ark. yaptıkları bir çalışmada, çocuklarının cinsel istismara uğradığını iddia eden ancak iddiaları asılsız çıkan ve kendilerine paranoid bozukluk teşhisi konulan iki anne olgusu sunulmuştur (35). Her ne kadar cinsel istismara uğradığını iddia eden çocuğa inanmak gerekliyse de öykünün ayrıntılı alınması ve asılsız iddiaya sebep olabilecek risk faktörlerinin değerlendirilmesi sonucunda karar verilmesinin uygun olacağını düşünmekteyiz.

Sonuç ve öneriler

Bu çalışmada ülkemizin farklı bölgelerinde, mağdur dosyalarının geriye dönük taranmasıyla elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Bu çalışmalarda genel olarak kayıtların yetersiz tutulduğu gözlenmektedir. Aynı zamanda kullanılan tanımlamalarda da farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Ülkemizde 3 yaş altı mağdur olmaması ve batı ülkelerine göre penetrasyonamaruziyet oranının yüksek olması dikkat çekmiştir.

Bu gözden geçirme çalışmasından elde edilen bilgiler ışığında aşağıda belirtilen önerilerin yapılması uygun görülmüştür.

1. Cinsel istismar olgularında risk faktörleri göze alınarak hazırlanmış bir görüşme formunun kullanılması ve kayıtların eksiksiz olması
2. Ortak bir cinsel istismar tanımının yapılması ve verilerin bu doğrultuda kaydedilmesi
3. Küçük yaştaki cinsel istismar olgularının atlanmaması için bu yaştaki çocuklarla uğraşan uzmanların farkındalık düzeylerinin artırılması
4. Mağdurların adli kurumlara başvurmasına engel teşkil edecek durumların ortadan kaldırılması. Örneğin; uzun yargılama süreci, ifşa olmaktan korkma, ikincil travmatizasyonvs
5. Aile içi istismarların önlenmesi için kadın istihdamının artırılması
6. Okula devamsızlık yapan öğrencilerin rehber öğretmenler tarafından yakın takibi

Kaynaklar

1. Bahali K, Akcan R, Tahiroglu AY, Avcı A. Child sexual abuse: seven years in practice. J Forensic Sci. 2010;55:633–6.
2. Demirci Ş, Doğan KH, Erkol Z, Deniz İ. Konya'da Cinsel İstismar Yönünden Muayenesi Yapılan Çocuk Olguların Değerlendirilmesi. Turk Klin J Foren Med. 2008;5:43–9.

3. Bilginer Ç, Hesapçioğlu ST, Kandil S. Çocukluk çağı cinsel istismarı: Mağdur ve sanık açısından çok yönlü bakış. *Düşünen Adam J Psychiatry Neurol Sci.* 2013;26:55–64.
4. Finkelhor D. Epidemiological factors in the clinical identification of child sexual abuse. *Child Abuse Negl.* 1993;17:67–70.
5. Kar H, Arslan M.M, Çekin N, Akçan R, Hilal A. Sexual Assault in Childhood and Adolescence; a Survey Study. *Eur J Soc Sci.* 2010;13:549–55.
6. US Department of Health and Human Services. Child Maltreatment 1996: Reports from the States to the National Child Abuse and Neglect Data System. Washington, DC: US Government Printing Office.
7. US Department of Health and Human Services. NCoCAaN (1996), Third National Incidence Study of Child Abuse and Neglect: Final Report (NIS-3). Washington, DC: US Government Printing Office.
8. Ayaz M, Ayaz AB, Soylu N. Çocuk ve ergen adli olgularda ruhsal değerlendirme. *Klin Psikiyat Derg.* 2012;15:33–40.
9. Fergusson D, Lynskey M, Horwood L. Childhood sexual abuse and psychiatric disorder in young adulthood, I: prevalence of sexual abuse and factors associated with sexual abuse. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry.* 1996;35:1355–64.
10. Sobsey D, Randall W, Parrila R. Gender differences in abused children with and without disabilities. *Child Abuse Negl.* 1997;21:707–20.
11. Lab D, Feigenbaum J, De Silva P. Mental health professionals attitudes and practices towards male childhood sexual abuse. *Child Abuse Negl.* 2000;24:391–409.
12. Putnam FW. Ten-year research update review: Child sexual abuse. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry.* 2003;42:269–78.
13. Köse S, Aslan Z, Başgül S, Şahin S, Yılmaz Ş, Çıtak S, et al. Bir eğitim ve araştırma hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine yönlendirilen adli olgular. *Anadolu Psikiyat Derg.* 2011;12:221–5.
14. Gökten ES. 2009-2011 Yılları Arasında Bir Devlet Hastanesinde Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olgular. *Turk J ChildAdolescMentHealth.* 2011;18:105-116.
15. Soylu N, Pılan BŞ, Ayaz M, Sönmez S. Study of factors affecting mental health in sexually abused children and adolescent. *Anatol J Psychiatry.* 2012;13:292–8.
16. Öztop DB, Özcan ÖÖ. Cinsel İstismar Vak'alarının Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Yeni Symposium Dergisi.* 2010;48:270-276.
17. Çöpür M, Üneri ÖŞ, Aydın E. İstanbul ili örnekleminde çocuk ve ergen cinsel istismarlarının karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyat Derg.* 2012;13:46–50.

18. Williams L, Herrera V. Child maltreatment and adolescent violence: understanding complex connection. *Child Maltreat*. 2007;12:203–7.
19. Edgardh K, Ormstad K. Prevalence and characteristics of sexual abuse in a national sample of Swedish 17-year-old girls. *Acta Paediatr*. 2000;89:310–9.
20. Reinemann D, Stark K, Swearer S. Family Factors That Differentiate Sexually Abused and Nonabused Adolescent Psychiatric Inpatients. *J Interpers Violence*. 2003;18:471–89.
21. Mullen P, Martin J, Anderson J, Romans S, Herbison G. Childhood sexual abuse and mental health in adult life. *Br J Psychiatry*. 1993;163:721–32.
22. Göker Z, Aktepe E, Hesapçioğlu ST, Kandil S. Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. *SDÜ Tıp Fak Derg*. 2010;17:15–21.
23. Berger L. Income, family characteristics, and physical violence toward children. *Child Abuse Negl*. 2005;29:107–33.
24. Polat O. Çocuk ve Şiddet. *Child Abuse*. İstanbul: Der Yayınları; 2002. p. 85–97.
25. Uğur Ç, Şireli Ö, Esenkaya Z, Yaylalı H, Duman NS, Gül B, et al. Cinsel istismar mağdurlarının psikiyatrik değerlendirilmesi ve izlemi: Son dört yıllık deneyim. *Turk J Child Adolesc Ment Health*. 2012;19:81–86.
26. Yıldırım A, Çetin İ, Din H, Gümüş B. Adli tıp anabilim dalı servisine sevk edilen cinsel istismar mağduru olduğu iddiası olan olguların değerlendirilmesi. *Cumhur Med J*. 2011;33:61–9.
27. Anderson J, Martin J, Mullen P, Romans S, Herbison P. Prevalence of childhood sexual experiences in a community sample of women. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 1993;32:911–9.
28. Chen J, Dunne M, Han P. Child sexual abuse in Henan province, China: associations with sadness, suicidality, and risk behaviors among adolescent girls. *J Adolesc Heal*. 2006;38:544–9.
29. Cengel-Kultur E, Cuhadaroglu-Cetin F, Gokler B. Demographic and clinical features of child abuse and neglect cases. *Turk J Paediatr*. 2007;49:256.
30. İmren SG, Ayaz AB, Yusufoglu C, Arman AR. Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde klinik özellikler ve intihar girişimi ile ilişkili risk etmenleri. *Marmara Med J*. 2013;26:11–6.
31. Pinera-Lucatero A, Trujillo-Hernandez B, Millan-Guerrero R, Vasquez C. Prevalence of childhood sexual abuse among Mexican adolescents. *Child Care Heal Dev*. 2008;35:184–9.
32. Nickel M, Tritt K, Mitterlehner F, Leiberich P, Nickel C, Lahmann C. Sexual abuse in childhood and youth as psychopathology relevant life occurrence: cross-sectional survey. *Croat Med J*. 2004;45:483–9.

33. Syengo-Mutisya C, Kathuku D, Ndeti D. Psychiatric morbidity among sexually abused children and adolescents. *East Afr Med J.* 2008;85:85–91.
34. Trocme N, Bala N (2005) False allegations of abuse and neglect when parents separate. *Child Abuse & Neglect*, 29: 1333-45.
35. Karanfil R, Akçan R, Orhan Ö. Çocuğun Cinsel İstismarı İle İlgili Asılsız İddialar ve Paranoid Bozukluk: İki Olgu Sunumu. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2011;22:53-7.